בז א טוש"ע א"ח סי׳ לא בח ב מניף ב: נח ב מני פ״ה מהלי תפלה הלכה ה ממג עשין יט טוש״ע שם סעיף

במ ג מיי׳ שם טוש״ע שם בש ג מיי שם טושיע שם סעיף ו: ב ד מיי שם הלכה ד סמג שם טושיע איית סיי לה

סעיף ג: סא ה מיי שם ופ"ג מהלי לילית הלכה יא טוש"ע

לינית הפנה יח טוח"ת א"ח סי' לא סעיף ו בהג"ה וסי' כד סעיף א: סב ו מי' פ"ג מהלכות

ל) י"ג רבה, כ) [לקמן לג:בילה טו: תענית כל.],ג) סנהדרין ז. מגילה טו:, חמת יין שהוא חסר וזורק לתוכו אבן שיתמלא וזה לא מעלה ולא מריד וטוב היה שימלאהו יין של"ה והביאו המג"א סי" קנו מק"ג], חספתא ברכות פ"ב (לקמן קנ. ע"ו מד: זכחים קב: . הידושיו לג.). ז) מס' ד"ל פ"י

תורה אור השלם

ח ע"בן,

ו לְבַן כּה אֶעֲשָּׁה לְּףְ יִשְׂרָאַל עֵקֶב כִּי זֹאת אֶעֶשָּׁה לְּףְ הִכּוֹן לִקְרָאת הִבּוֹן לִקְרַאת ָּאֶעֱשֶׂה קּף וִיִּבּוּ אֱלֹהֶיךְּ יִשְׂרָאֵל: עמוס ד יב

גַם תְּפָּלֶתוֹ תוֹעַבָה: משלי כח ט

נשלי כון ט וְיָהִי מִמְּחֲרָת וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה לִשְׁפֹּט אֶת הָעָם וַיִּעֲמֹד הָעָם עַל מִשֶּׁה מִן הַבֹּקֶר עַד שמות יח יג :תערב וְיָּעֶנֶ בּ: שמות יוז יג 4 וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם

וְלֵחשׁךְ קְרֶא לְילְה וְיְהִי עֶרֶב וְיְהִי בֹּקָר יוֹם אָחָר: בראשית א ה 5 אי לְךְ אָרֶץ שָׁמִלְּבַּךְ נָעֵר ישריף בּבּקר יאבלוי אְשְרִיף בָּבּקר יאבלוי חורים וְשְׂרִיף בָּעת יאבלוי בִּגְבוּרָה וְלֹא בִשְׁתִי קהלתי טז-יז

גליון הש"ם

גמ' לביש ומתכםי. עי' נרכות ל ע"ב: תום' ד"ה מריחותא וכו' ול"ח לשנויי קושיא קמייתא וכו'. וכעין זה פסחים עת ע"ל וה פסחים עח ע"א וכמו שכתב המהרש"א שם התם איהו דאפסיד ובזבחים ז ע"א תד"ה דלמא. וברמב"ן . פ"ב דב"ב במלחמות ד"ה ועוד כו' אלא אמר רבינא: ב"ב בני שמה נהו' לשתורו ע"ב תוד"ה הדן וכ"ב ח'

לעזי רש"י

קאלצו"ס [קלצונ"ש]. גרב, נעל קל. מרצי"ר [טריציי"ר]. לשלב אצבעות. קנלינ"ש [קיניליב"ש]. שם פרטי.

מוסף רש"י

חיי שעה. עולס הוה (תעניח כא.). בגבורה של תורה. בא.). בגבורה של תורה.
שעוסקין בגבורת החכמה
והבינה (קהלת י יז). מאכל
לודים. לודים ולקטים
רעבמנים הן אלא שהלקטים
נעורין כל הלילה וישנים עורין כל הלילה ושנים שחרים שחרים על הלילה ושנים שחרים שת הלשונה ואוכלין בשנים בשנים (פסחים יבי). מאכל יורשים. לאו משום רעבתנות אלא הואיל ולא עולו בו (שם), לביר בירים ב רעבתנות חנח הוחינ ונח עמלו בו (שם). לבית המרחץ. בית שעשוי לַרחון בו, וג' בתים הן זה לפנים מזה, פנימי לרחילה, חילון שעומדים שם מלובשין, בינוני שפושטין שם בגדיהן (רשב"ם

לא שכיחא שכרות. אין דרך להשתכר מבע"י לפיכך גומר ויתפלל אבל 🥏 התם לא שביחא שברות. וא"ת דבריש פ' בתרא דתענית (דף כו: בלילה עשוי להשתכר בסעודתן: הכון לקראת אלהיך. התנאה לפניו: רמי פוזמקי. נותן אנפילאות חשובים ברגליו ובלע"ז קאלנו״ס: שדי גלימה. משליך אדרתו מעליו שלא יראה כחשוב: שכרות וי״ל דהתם לענין נשיאת כפים שאני דאפילו לא שתה אלא

ופכר ידיה. חובק ידיו באלבעותיו

מרלי"ר בלע"ז כאדם המלטער מאימת

רבו: חיי עולם. תורה. תפלה

לורך חיי שעה היא לרפואה לשלום

ולמזונות: נגה. איחר: מסרהב.

ממהר לעמוד: דיינין מתעטפין

בטליתן כשפותחין בדין מאימת

שכינה ושלה יפנו רחשן לכחן ולכחן

ותהא דעתן מיושבת עליהם: עסיקי

ואתו. בדין אחר וכבר מעוטפים הן

וכשנגמר אומו דין בא לפניהם דין

אחר סמוך למנחה הויא התחלתן

משיפתחו בעלי הדין בטענות דהכא

ליכא למימר משיתעטפו: עמודי.

שעליית בית המדרש נשען עליהם:

חליש לבייהו. מצטערין שלא עסקו

אותו היום בתורה: תנא להו חייא

בר רב. שגדול שכר הדיינים ולח

יצטערו. ול"נ דאין זה [משמעות] לשון

לבייהו אלא לשון חלש דעתייהו ולשון

חלש לבייהו לשון תענית הואי שלא

סעדו כל היום. תנא להו חייא בר רב

שאין לריכין לישב ולידון כל היום

אלא מקלת היום ומה שאמר מן הבקר

עד הערב מדרש הוא שחשוב הדבר

כמעשה בראשית שנאמר בו ערב

ובוקר: שמלכך. דיינך שהדיין קרוי

מלך שנאמר מלך במשפט יעמיד ארץ

(משלי כט): לודים. אומה שקורין

קנלינ"ש ואוכלי אדם הן והם רעבתנין:

מחכל יורשים. יורשי הון רב שלח

טרחו בו ואין עסוקים ודואגין לשוט

אחרי מזונות ולעסוק במלאכה:

כוורק אבן לחמת. קשה לגוף. ולי

נרחה לח קשה ולח יפה: מרחצחות

שלהן ג' חלרים היו לו פנימי להזיע

ולהשתטף אמלעי שיורד לתוכו מן

המרחץ ולובש חלוקו ויוצא לחיצון

וגומר לבישתו ונח שם שעה מיגיעת

המרחץ: עומדים ערומים. פנימי:

מקרא. ק"ש: ערומים ולבושים.

אמלעי שיולא בו ערום וממהר לכסות

את עלמו ויולא לחילון: וחולך הפילין.

מרחשו וחין כ"ל שחם חוחזן בידו

בתיק שלהן שאינו מניח. והא דתני

ואין נ״ל כו׳ איידי דבעי למיתני

מציעתא ואינו מניח ואינו חולך

שאמנעי לא כמרחץ גמור הוא ומקנת

תורת מרחץ עליו הלכך היו ברחשו

אין נריך לחלוץ היה אוחזן אסור

להניתן שם ברחשו אלא יוצא לחיצון

ומניחן: אף על פי שאין בו לואה.

שפינוה משם: בחדתי. שלח רחן

בו אדם מעולם אלא שהומינו לכך:

התם לא שכיחא שכרות הכא שכיחא שכרות א"נ במנחה כיון דקביעא לה זימנא מירתת ולא אתי למפשע ערבית כיון דכולא ליליא זמן ערבית לא מירתת ואתי למפשע מתקיף לה רב ששת טריחותא למיסר המייניה ועוד ליקו הכי וליצלי "משום שנא' יהכון להראת אלהיך ישראל ירבא בר רב הונא ירמי פוזמקי ומצלי אמר הכון לקראת וגו' רבא ישדי גלימיה יופכר ידיה ומצלי אמר כעבדא קמיה מריה אמר רב אשי חזינא ליה לרב כהנא כי איכא צערא בעלמא שדי גלימיה ופכר ידיה ומצלי אמר כעבדא קמי מריה כי איכא שלמא ∘לביש ומתכסי הומתעמף ומצלי אמר הכון לקראת אלהיך ישראל רבא חזייה לרב המנונא דקא מאריך בצלותיה אמר ימניחין חיי עולם ועוסקים בחיי שעה והוא סבר זמן תפלה לחוד וזמן תורה לחוד ר' ירמיה הוה יתיב קמיה דר' זירא והוו עסקי בשמעתא נגה לצלויי והוה קא מסרהב ר' ירמיה קרי עליה ר' זירא ימסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה מאימתי התחלת דין רב ירמיה ורבי

יונה חד אמר משיתעמפו הדיינין וחד אמר משיפתחו בעלי דינים יולא פליגי הא דעסקי ואתו בדינא הא דלא עסקי ואתו בדינא רב אמי ורב אסי הוו יתבי וגרםי ביני עמודי וכל שעתא ושעתא הוו מפחי אעיברא דדשא ואמרי אי איכא דאית ליה דינא ליעול וליתי רב חסדא ורבה בר רב הונא הוו יתבי בדינא כולי יומא הוה קא חליש לבייהו תנא להו רב חייא בר רב מדפתי יועמד העם על משה מן הבקר עד הערב וכי תעלה על דעתך שמשה יושב ודן כל היום כולו תורתו מתי נעשית אלא לומר לך יכל דיין שדן דין אמת לאמיתו אפילו שעה אחת מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית כתיב הכא ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב וכתיב התם יוהי ערב ויהי בקר יום אחד עד מתי יושבין בדין אמר רב ששת עד זמן סעודה אמר רב חמא מאי קרא דכתיב יאי לך ארץ שמלכך נער ושריך בבקר יאכלו אשריך ארץ שמלכך כן חורים ושריך בעת יאכלו בגבורה ולא בשתי בגבורה של תורה ולא בשתייה של יין יחנו רבנן שעה ראשונה מאכל לודים שניה מאכל לסמים שלישית מאכל 'יורשין רביעית מאכל פועלים חמישית מאכל כל אדם איני והאמר רב פפא רביעית זמן סעודה לכל אדם אלא הרביעית מאכל כל אדם חמישית מאכל פועלים ששית מאכל ת"ח מכאן ואילך כזורק ∞אבן לחמת אמר אביי "לא אמרן אלא דלא מעים מידי בצפרא אבל מעים מידי בצפרא לית לן בה אמר רב אדא בר אהבה מתפלל אדם תפלתו בבית המרחץ מיתיבי יהנכנס לבית המרחץ מקום שב"א עומדין לבושין יש שם מקרא ותפלה ואין צריך לומר שאילת שלום ומניח תפילין ואין צריך לומר שאינו חולץ מקום שבני אדם עומדים ״ערומים ולבושין יש שם שאילת שלום ואין שם מקרא ותפלה ואינו חולץ תפילין ואינו מניח לכתחלה מקום שבני אדם עומרין ערומים אין שם שאילת שלום ואין צריך לומר מקרא ותפלה וחולץ תפילין ואין צריך לומר שאינו מניחן כי קאמר רב אדא בר אהבה במרחץ שאין בו אדם יוהא אמר רבי יוסי בר חנינא מרחץ שאמרו אע"פ שאין בו אדם בית הכסא שאמרו אע"פ שאין בו צואה אלא כי קאמר רב אדא יבחדתי והא מבעיא בעא ליה רבינא ייהזמינו לבית הכסא מהו יש זימון או אין זימון ולא איפשיטא ליה לאו הוא הדין למרחץ לא דילמא ייואור

סנהדרין הלכה ז ופ"ו מהלכות תפלה הל' ו סמג לבו רואה את הערוה ודוהא להו שלא היה להם מכנסים לכך היו לריכים סעי ה: סעי ה: סגי ה: מנהדרין הלי א סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סי ה לאזור בשעת תפלה אבל לדידן שיש לנו אבנט של מכנסים אין אנו לריכין לחזורג: רמי פוזמקי. מכחן יש עשין לו טוש"ע ח"מ סיי ה סעיף ג: סד ח ט י מייי פ"ג מהלי ק"ש הלכה ג טוש"ע א"ח סי קנו [וסי להוכיח שאין להתפלל יחף אלא בט׳ באב ויו״כ: אי איכא דאית ליה דינא ליעול. משמע דעדיף דין מתלמוד תורה והא דאמרי׳ בפ׳ בתרא דמ״ק (דף יו.) גבי ההוא דטרקיה זיבורא

ושם) אמרינן שחרית ומוסף דכל יומא לא שכיח שכרות לא

מריחותא

רביעית אסור לישא את כפיו:

וליצלי ומשני משום שנאמר הכון

לקראת אלהיך ישראל. פולא חיים

לשנויי קושיה המייתה מכהן אשלריך

לאזור חלציו כשמתפללב ובמחזור ויטרי

מפרש דטעם דבעינן אזור שלא יהא

ושכיב עיילוהו למערתה דחסידי ולה

הבלוהו למערתא דדייני והבלוהוה

התם בדיינין שאינן מומחין שפעמים

נוטין אחר השוחדי: דין אמת

לאמיתו. ולאפוקי סי דין מרומהח:

למיםר המייניה

ועוד ליקו הבי

גזרינן מנחה ונעילה דשכיח שכרות חיישינן אלמא גם במנחה שכיח

סעיף אן: סה כ מיי' פ"ג מהל' ק"ש הלכה ג טוש"ע א"ח סר פד וסר מה סעני ב [ברי"ף כלן זכפ"ג דברכות ד' כ. וכן ברא"ש כלן ושם סי מן:

מוסף תוספות

א. שמעינן דאפילו מי שלובש מכנסים שאין לבו . רואה את הערוה. הר"ן, [ועי מהרש"ל והוא דלא כמחזור ויטרי שמביא אח"כ]. ב. [ר]אסור להתפלל בלא חגורה משום הכוז. מ׳ הכ״ן. ג. ומיהו מצוה לאזור משום הכון לקראת אלהיך ישראל. מוס׳ הכל״ע. ד. הכל״ע. ד. מוס׳ הרא״ש. ה. אלמא [']עדיפי חסידי מדייני, י״ל. תוס׳ הרא״ש. 1. אבל דיין מומחה עדיף טפי מתלמוד תורה. עדיף טפי מתלמוד חורה. מוס' הלח"ש, ז. נראה דמשום הכי נקט אמת. מוס' מגילה טו: תהיט עוד. ח. כדאמרינן בשבועות מנין לדיין שיודע בדין שהוא מרומה ועדים שהוא מרומה ועדים מעידים עליו שלא יאמר אחתכנו ויהא קולר תלוי בצואר עדים תלמוד לומר מדבר שקר תרחק. מוס' הרא"ש.

רבינו חננאל

ומאימתי התחלת דין, אי הוו עסקי בדינא אחרינא משיפתחו בעלי הדין בעלי הדין ואי לא טענותיהן, . משיתעטפו הדיינין. **עד מתי** יושבין בדין עד זמן סעודה. ואסיקנא ארבע זמן סעודה אחת מעלה עליו הכתוב כאילו סייע במעשה בראשית. מ"ט במעשה בראשית. כו ט במעשה בראשית כתיב ויהי ערב ויהי בוקר, והכא כתיב ויעמוד העם על משה מן . הבוקר עד הערב. **פיסקא**

שהגיע זמן הפלח המנחה. אין הלכה כי הא דריב"ל, וכבר פירשנוה בברכות בפרק תפלת השחר. אמר רב אשי חזינא ליה לרב כהנא דכי איכא צערא [בעלמא], שדי גלימיה וכסי ידיה ומינח כרעיה כעברא אסור לאדם שיטעום קודם שיתפלל תפלת המנחה. אין הלכה כי הא דריב"ל, וכבר פירשנוה בברכות בפרק תפלת השחר. אמר רב אדא בר אהבה מתפלל אדם במרחץ. ואותיבנא עליה מיהא, הנכנס למרחץ מקום שבני אדם עומדים לקמיה מריה ומצלי. וראי לשמע ותפלה, ואין צחיך לומר שאילת שלום ומניח שם תפלין, ואין צ"ל שאינו חולץ, מקום שבני אדם עומדים ערומים ולבושים, יש שם שאילת שלום ואין שם קרית שמע ולא תפלה ולא תפלין, ואם לבושים, יש שם שאילת שלום ואין שם שאילת שלום, ואין צ"ל ק"ש ותפלה וחולץ תפלין, אחד מרחץ ואחד בית הכסא. ושנינן כי קאמר רב אדא במרחץ חדש ואשמעינן דהזמנה במרחץ לאו מילתא היה לבוש אותן [אינו]6) חולצן, מקום שבני אדם כולן ערומין, אין שם שאילת שלום, ואין צ"ל ק"ש ותפלה וחולץ תפלין, אחד מרחץ ואחד בית הכסא. ושנינן כי קאמר רב אדא במרחץ חדש ואשמעינן דהזמנה במרחץ לאו פישיטא ונקטינן לה לאיסורא.